

DZNAP: Novinari zaštite svoja autorska prava i poboljšajte materijalni položaj!

Objavio **Marinko Petković** - 29. studenoga 2024.

Goran Penić | Foto: DZNAP

Znamo svi da su plaće u medijima niske i na ovaj način barem malo doprinosimo boljem materijalnom položaju naših kolega, kaže predsjednik DZNAP-a novinar Jutarnjeg lista Goran Penić

Piše: **Marinko Petković**

Društvo za zaštitu novinarskih autorskih prava (DZNAP) pionirska je udruga novinara i fotoreportera koja je osnovana još 2007. i koja rad i na zaštiti novinarskih autorskih prava, a danas okuplja oko 900 novinara i fotoreportera. O sadašnjosti, ali i budućnosti novinarskih autorskih prava razgovarali smo s predsjednikom DZNAP-a novinarom Jutarnjeg lista Goranom Penićem.

INTERSPORT
THE HEART OF SPORT

Budi i ti SPORTSKA ZVIJEZDA!

**Iskoristi popuste na odabrane
artikle!**

STARA CIJENA 109,99 €
NOVA CIJENA 76,99 €

KUPI

INTERSPORT
THE HEART OF SPORT

Budi i ti SPORTSKA ZVIJEZDA!

**Iskoristi popuste na odabrane
artikle!**

STARA CIJENA 329,99 €
NOVA CIJENA 197,99 €

KUPI

Penić kaže da DZNAP naknade prikuplja od press clipping agencija koje prodaju naša autorska djela svojim klijentima. Na temelju Zakona o autorskom pravu i srodnim pravima i licence Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo, te prema sklopljenom Ugovoru s agencijama, na svaki prodani članak, fotografiju ili audio i video prilog naplaćujemo svoju naknadu.

Foto: Marinko Petković

Dodaje da tako prikupljena sredstva, nakon oduzimanja troškova HDS ZAMP-a i DZNAP-a, dijelimo po pola s nakladnicima. Naši svi članovi dobiju određenu naknadu. Sastavljaju se godišnje liste od 240 novinara čiji su se tekstovi i prilozi najviše prodavali, dok fotoreporter i nema listu nego svi dobiju jednaku naknadu.

No, i svi drugi, koji nisu na listi, dobiju jednak iznos glavarine i na taj način materijalno pomažemo svim našim članovima. Znamo svi da su plaće u medijima niske i na ovaj način barem malo doprinosimo boljem materijalnom položaju naših kolega.

Povećati prihode za raspodjelu

Cilj novog Predsjedništva, koje je na dužnost stupilo u veljači ove godine je povećati te prihode za raspodjelu. U tom smo smislu, napominje, pokrenuli smo pregovore s HDS ZAMP-om oko naknade za privatno korištenje i na dobrom smo putu da nam se i ta naknada isplaćuje.

“Također, razgovarali smo i s ministricom kulture i medija Ninom Obuljen Koržinek oko naknade za javnu posudbu, koja bi nam se trebala isplaćivati na temelju činjenice da se novine čitaju u knjižnicama. I tu smo dobili obećanje da će nam se naknada isplaćivati, kao što se isplaćuje i književnicima za njihova djela koja se posuđuju u knjižnicama. U ovom kratkom razdoblju potpisali smo i još jedan ugovor s novom press clipping agencijom na tržištu, Mediaboardom, a očekujemo do kraja godine još jedan ugovor s nekadašnjim Mediatoolkitom. A tek nas očekuju i pregovori s izdavačima oko internet naknada”, kaže Penić.

Ističe da su održana dva sastanka s Udrugom nakladnika novinskih publikacija (UNIP) oko tog pitanja, ali pregovori još nisu počeli. Najavljeni su za idući mjesec. Nakladnici pregovaraju s Googleom, Facebookom i

“Budući da smo s nakladnicima potpisali ugovor o povjerljivosti, ne možemo iznositi detalje s tih sastanaka i rezultate njihovih pregovora s internetskim platformama, ali možemo ponoviti svoj raniji stav da bi se te naknade između novinara i izdavača trebale dijeliti jednako kao što i mi dijelimo s njima novac od press clipping agencija. Dakle, po pola”, pojašnjava Penić.

Big Tech kompanije ne plaćaju autorska djela

Kada je riječ o iskustvima drugih zemalja, Penić ističe da je jako malo država gdje je ta podjela dogovorena. Najbolji su primjer Slovenija i Poljska gdje je dogovorena podjela 50:50, dok u Njemačkoj novinari dobiju 33 posto od naknada.

“U komunikaciji sam s ostalim organizacijama u Europi i svijetu, kao i s Međunarodnom federacijom organizacija za zaštitu autorskih prava (IFFRO), čiji je i DZNAP član, i pratimo sve što se događa. Održali smo i sastanak s kolegama iz Danske i njihov je stav da će tražiti 50 posto od naknada u pregovorima s izdavačima”, kaže Penić te dodaje da su se oni dogovorili oko zajedničkog dokumenta, ali će o podjeli razgovarati tek kada internetske platforme počnu isplaćivati novac.

Big Tech kompanije jako su agresivne u svojoj namjeri da ne plaćaju za korištenje autorskih djela, izuzetno su moćne u lobiranju prema donositeljima odluka i nije jednostavno s njima pregovarati. Takva su iskustva svih drugih nakladnika u svijetu i čini nam se da će se morati krenuti u strožu regulaciju i bolje zakonske podloge na razini Europske unije jer do dogovora koji će zadovoljiti medijsku industriju sigurno neće doći, upozorava prvi čovjek DZNAP-a.

Poseban problem, koji će tek doći na dnevni red, je umjetna inteligencija (AI) u novinarstvu, što otvara brojna pravna pitanja jer stvaranje novinarskih tekstova putem AI-a uključuje velike količine materijala zaštićenog autorskim pravima.

—

Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije

